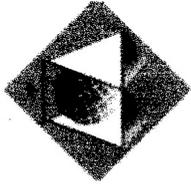

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

02144602
0214-4603

ATTESTATION BY THE PRESIDING OFFICER PURSUANT TO
RULE 92 BIS(B)

I, Carlisle Ameraldi, Presiding Officer appointed by the Registrar of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia on 5/12/01 pursuant to Rule 92 bis of the Rules of Procedure and Evidence, with the assistance of a certified interpreter, certify;

that on 10 December 2001 in [redacted]

the following person appeared:

Witness's First and Last name(s): [redacted]

Date and Place of Birth: [redacted]

Identity-, or Passport No.: [redacted]

Habitual Residence: [redacted]

- that in the attached statement dated 17 September 1998 and certified by the undersigned on 10 December 2001 the said, Mr. Raniz Pervan is identified as his ~~(her)~~ author;
- that the above-mentioned witness was provided with a version of the said statement in a language that he ~~(she)~~ understands;
- that the above-mentioned witness was informed, in a language that he (she) understands, by the Presiding Officer that if the contents of the written statement are not true to the best of his ~~(her)~~ knowledge and belief then he or she may be subject to proceedings for giving false testimony;
- that the above-mentioned witness was provided with a text of Rule 91 of the Rule of Procedure and Evidence, in a language he ~~(she)~~ understands;

Presiding
Officer
of the Rule of Procedure
[Signature]

ICJ/IO 02/08

02144603-A

2

- that above-mentioned witness declared that the content of his (her) written statement are true and correct to the best of his (~~her~~) knowledge and belief;
- that no pressure was brought to bear on the witness and that he (~~she~~) voluntarily signed the attached declaration dated 10 December 2001;
- that the following persons were present during the said declaration:
 - Mr. Philip Caine, Investigator OTP
 - Ms. Meliha Hadzić, Interpreter
 - Ms. Corinne Amersaht, Presiding Officer Registry

Additional remarks:

08h50 - 09h45

Presiding Officer explained rule of his procedure.
Witness read his statement and confirmed it.
And signed the attached declaration.

Statement + declaration and addendum = 14 pages total

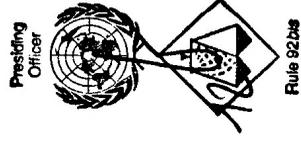
02144604

Done this 10 December 2001

At _____

Signature of the Presiding Officer

Jos. Generali

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the Former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yugoslavie

02144605

Prijevod

**DEKLARACIJA OSOBE KOJA JE DALA PISMENU IZJAVU
U SKLADU S PRAVILOM 92 BIS**

Ja,

Prezime, ime: [REDACTED]

Datum i mjesto rođenja: [REDACTED]

Identifikacioni broj ili broj pasoša: [REDACTED]

ovime potvrđujem, u prisustvu predsjedavajućeg službenika Carline Ameerali da je sadržaj pismene izjave (izjava) koju sam dao (-la) dana 17.septembra 1998. i koja je priložena ovoj deklaraciji, po mom najboljem znanju i uvjerenju, istinit i tačan.

Uručena mi je i kopija pravila 91 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda na jeziku koji razumijem i znam da protiv mene može biti pokrenut krivični postupak zbog lažne izjave, ukoliko sadržaj moje pismene izjave (pismenih izjava) nije istinit i tačan.

Dana: 10.12.2001.

[REDACTED]

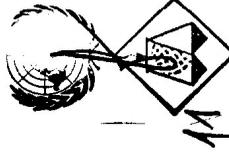
[REDACTED]

potpis davaoca deklaracije

[REDACTED]

potpis predsjedavajućeg službenika

Presiding
Officer

Rule 92bis

IZJAVA SVJEDOKA

Rođen sam u selu [REDACTED] u opštini Bileća. U Bileći sam završio osnovnu školu. Zatim sam pohađao višu tehničku školu u Mostaru, a u Sarajevu sam diplomirao socijalni rad. Vratio sam se u Bileću gdje sam radio kao [REDACTED].
[REDACTED]
U septembru 1979. imenovan sam [REDACTED].

Moja žena je iz Bileće. Imamo dvije kćerke. Opština Bileća imala je oko 13.720 stanovnika. Od toga su 87% bili Srbi, 13% Muslimani, a drugih nije bilo. Pošto sam odrastao u Bileći, a i u kasnijim godinama, nacionalnost mojih prijatelja odgovarala je nacionalnom sastavu opštine. Dakle, 87% mojih prijatelja bili su Srbi. Prije nego što su započele neprilike živjeli smo normalno. Nije bilo važno ko je koje nacionalnosti. Svi su se jednako odnosili prema svima i svi su živjeli normalnim životom.

Kao dugogodišnji član Saveza komunista bavio sam se politikom. U zadnjih deset godina Saveza komunista bio sam među prvih 20 partijskih ljudi u Bileći. Zatim sam postao član Pokreta za Jugoslaviju. To je ustvari bio nastavak Saveza komunista. Svima koji su se bavili [REDACTED] rečeno je da pristupe ovoj stranci. To je bila zadnja stranka u kojoj sam bio. Ta stranka još uvijek postoji, ali pod drugim imenom, Jugoslovenska udružena ljevica, no ona nije nikad imala mnogo pobornika.

Kad je osnovana SDA, nisam se pridružio toj stranci. Međutim, u Bileći sam poznavao ljude iz SDA. Predsjednik je bio Batlak, ime nepoznato. Među višim funkcionerima stranke bili su Salko Đapo, Fadil Isović i Sabir Bajramović.

Kad je u Bileći osnovan SDS, vode te stranke bio je Miro Delić. Nakon osnutka stranke na njeno čelo je došao Milorad Vujović. Kasnije, tokom rata, predsjednik je postao Miloš Lero. Đoko Kukić je takođe bio viši funkcioner.

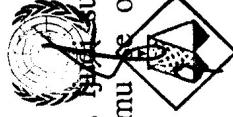
Nakon višestranačkih izbora, najjača stranka u Skupštini opštine bio je SDS, što se i očekivalo s obzirom na nacionalni sastav stanovništva.

Predsjednik Skupštine opštine bio je Milorad Vujović.
Predsjednik Izvršnog odbora Skupštine opštine bio je Obren Batinić.
Sekretar Izvršnog odbora bio je Đoko Kukić.
Načelnik SUP-a bio je Goran Vujović.
Šef policijske stanice bio je Miroslav Duka.

Sve važnije funkcije u Skupštini opštine držao je SDS.

Atmosfera u Bileći se promijenila i kad je izbio rat u Hrvatskoj, [REDACTED] su počeli drugačije razmišljati. Bilo je mnogo propagande i o nacionalizmu se otvoreno

Presiding
Officer

Rule 92bis

razgovaralo. Došlo je do promjene u razmišljanju ljudi, tako da je ono što nikada nije predstavljalo problem postalo problem.

Prije rata, u Bileći se nalazila najveća škola za rezervne oficire pješadije u Evropi. Zvala se "Moša Pijade", a bila je smještena južno od grada Bileće na cesti Beograd-Dubrovnik. Zadnji komandant JNA u školi bio je pukovnik Stubičević. Po svom položaju mnogo sam saradivao s tom institucijom, uglavnom tokom zajedničke obuke na terenima za obuku.

Na početku rata u Hrvatskoj nisu se slali pozivi za mobilizaciju. Dobrovoljci su odlazili /u rat/ svojevolumno. SDS je tražio dobrovoljce i oni su upravljali čitavim tim procesom. Javilo se mnogo Srba mješтана, ali mislim da ih nije mnogo otišlo. Bilo je mnogo propagande.

Kad je počeo rat u Dubrovniku, slali su se pozivi za mobilizaciju. Postojala su dva sistema mobilizacije: jedan za rezervne oficire, koji su bili u nadležnosti kasarne "Moša Pijade", i drugi za one koji su bili u nadležnosti Teritorijalne odbrane. Do juna 1991. naređenja smo dobivali iz Republičkog štaba TO-a, preko Regionalnog štaba TO-a u Mostaru. Nakon juna 1991. stavljani smo pod komandu Užičkog korpusa, čije se sjedište nalazilo u Srbiji. U normalnim uslovima bili smo pod neposrednom kontrolom Mostara. Dva čovjeka iz Užičkog korpusa s kojima sam bio u stalnoj telefonskoj vezi i s kojima sam se jednom prilikom lično sastao bili su general Milan Torbica i pukovnik Dušan Lončar. Naređenja su pristizala u našu kancelariju putem telefaksa. Mi bismo, zatim, te pozive za mobilizaciju slali dalje putem kurira.

Mnogi ljudi se nisu odazivali na pozive za mobilizaciju. Te su ljude odmah otpuštali s njihovih radnih mjesta. Kasnije su primjenjivani drugi oblici kažnjavanja. Vrlo mali broj Srba se nije odazvao. Većina Muslimana se nije odazvala, pa su svi otpušteni s posla. U to vrijeme predsjednik Izetbegović je uputio apel ljudima da se ne odazivaju na pozive i oni su ga poslušali.

Negdje između 25. augusta i 1. septembra 1991. bio je moj zadnji dan na dužnosti. Došao sam na posao u 07:00 sati i vidio da sam dobio hitno naređenje da se u 12:00 sati javim generalu Torbici u štabu Užičkog korpusa. Štab se nalazio u Starom domu u Nevesinju. Otišao sam tamo kao što mi je bilo naređeno, ali generala Torbice nije bilo. Nisam znao koja je svrha tog sastanka. Otišao sam tamo u uniformi. Odmah sam zapazio da su znak crvene zvijezde iznad vrata zamijenili simbolom s četiri "S". Nalazio se iznad glavnih vrata štaba i vrata generalove kancelarije. Štapsko osoblje je na kapama umjesto crvene zvijezde nosilo jugoslovensku zastavu.

Razgovarao sam s pukovnikom Lončarom. Rekao sam mu da se javljam po naređenju i predstavio sam se kao kapetan Pervan. U Bosni se ovako prezivaju sve tri etničke grupe. Tako Lončar nije shvatio da sam ja Musliman. Sjedio je za stolom, ručao i pio rakiju. Ponudio me je rakijom, ali ja sam se zahvalio. Govorio mi je malo o svom školovanju i prošlosti. Rekao mi je: "Dragi moj Pervane, ponovo je došlo vrijeme da mi Srbi i Crnogorci moramo braniti ovu zemlju." Takođe je rekao da ako Hrvati i Muslimani i dalje budu htjeli da se otcijepe, da će nestati s lica zemlje. Upotrijebio je riječ "nestati" i ja sam shvatio da će biti likvidirani, odnosno pobijeni. Razgovarali smo o drugim stvarima vezanim za mobilizaciju. U jednom momentu iznenada me je pitao koje sam nacionalnosti. Pogledao sam ga i rekao da sam Musliman. On je na to

rekao: "Slušajte, desice se sve šta sam rekao." Rekao mi je da je general Torbica otišao helikopterom u obilazak jedinica na dubrovačkom području.

Toga dana u štab su došli komandanti Teritorijalne odbrane iz Nevesinja, Trebinja, Ljubinja, Gackog i ja iz Bileće. Tamo je bila i kompletna komanda Užičkog korpusa.

General Torbica je stigao kasnije. Svi smo bili u jednoj velikoj prostoriji gdje nam je govorio o vojno-političkoj situaciji. Izvijestio nas je o "neprijatelju" u Mostaru, Dubrovniku i zapadnoj Hercegovini. Rekao nam je da moramo usmjeriti naše snage na ta područja. Nakon sastanka počeli smo se posluživati pićima kad nam je Torbica rekao da je naredio da se bazukama unište dva autobusa. Rekao je: "Uništiti smo dva autobusa puna ustaške mladeži." Hvalio se tim. Pokazao nam je na velikoj zidnoj karti da se to dogodilo kod mjesta Slano na cesti Dubrovnik-Neum.

Kasnije sam saznao da su u autobusima bila djeca koja su pokušavala pobjeći iz Dubrovnika.

Te večeri nazvao me je moj komšija i prijatelj Danilo Čomić i pitao me da li sam dobio poziv za sastanak u Skupštini opštine. Nisam čuo da je zakazan taj sastanak. Rekao mi je da sljedećeg dana na sastanku treba biti imenovan novi komandant Teritorijalne odbrane u Bileći. Na taj sastanak nisam otišao pošto nisam bio pozvan, a nisam bio pozvan zato što sam Musliman. To je bilo sasvim jasno

[REDACTED] Saznao sam da je za novog komandanta postavljen Mirko Koprivica. Koprivicu sam poznavao kao radikalnijeg člana SDS-a. On je na tu funkciju postavljen nešto ranije, kad nam je došla kontrola iz Sarajeva. Njegovo imenovanje je potvrđeno tek kad je kontrolu preuzeo Užički korpus.

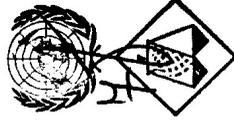
[REDACTED]

S Milorodom Vujovićem sam razgovarao o situaciji vezanoj za Teritorijalnu odbranu. Jasno mi je dao do znanja da je Koprivica glavni,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] i javio se majoru Komaru, zamjeniku komandanta Trebinjske brigade. Komara sam poznavao otprije i bili smo na "ti". Rekao sam mu da ne mogu obavljati funkciju koja se od mene traži. Rekao sam mu da postoje dvije mogućnosti: ili da zauvijek napustim vojsku ili da on kaže da nisam potreban. On mi je tada rekao da idem kući. Vratio sam se u Bileću i pomagao u ženinoj produkciji. To je bilo zatišje pred buru.

Fluie 02290

Od tada, pa čak i prije, počelo je stvarno dijeljenje ljudi po nacionalnoj pripadnosti. Čak i kad se radilo o kafićima, Srbi su odlazili u svoje kafiće, a Muslimani u ostale. Ljudi su se grupisali na nacionalnoj osnovi.

Nakon početka rata u Hrvatskoj i krajem 1991., Šešelj i njegove jedinice redovno su vidane u Bileći i okolnim opštinama. Lično sam ga vidio u tri navrata. Dva puta sam ga vidio ispred zgrade SUP-a i jednom ispred zgrade Skupštine opštine. Jednom prilikom vidio sam kako ga ispred zgrade SUP-a pozdravlja Miroslav Duka. Kad bi se on pojavio, svi bi za to saznali, jer su ga Srbi smatrali svecem i okupilo bi se mnoštvo ljudi. Njegovi vojnici bi išli gradom i plašili ljude. Kad se proćulo da su oni u Bileći, ljudi su zaključavali vrata i ostajali kod kuće. Bio je na takvom glasu da su ga se svi bojali. Jednom prilikom za njihovog boravka u Bileći, poslao sam kćerku da za svaki slučaj prenoći kod komšije Srbina. Takva je atmosfera vladala kad su oni bili u blizini.

U policiji u Bileći, kao i u većini drugih organizacija, radili su pretežno Srbi. Policajci Muslimani su otpušteni kad su odbili da na uniformi umjesto zvijezde petokrake nose srpsku zastavu. Sjećam se te situacije, ali ne mogu se sjetiti kada se to tačno dogodilo. Sve se to događalo istovremeno tokom više mjeseci, od početka rata u Hrvatskoj do početka rata u Bosni.

U mom komšiluku SDS je dijelio oružje mojim komšijama Srbima. To se događalo u istom tom periodu. Ne znam otkuda je to oružje dolazilo. Dijelili su ga aktivni članovi SDS-a u svojim mjesnim zajednicama. U mom komšiluku oružje je dijelio Čomić, ime nepoznato. On je bio član SDS-a i njihov pomagač, sitna riba. Sjećam se, jednom prilikom moja supruga i ja smo bili u našoj radnji kad je došao Mišo Bratić. Žalio nam se da je dobio M-48, a ne automatsku pušku kako je tražio. Oružje se dijelilo noću. Nisam vidio kako se oružje dijeli, ali sam vidio da ga imaju svi stanovnici Srbi. Moji komšije Srbi su mi rekli da su oružje dobili od SDS-a. To nije bila nikakva tajna.

U aprilu 1992., kad je napadnut Mostar, Miroslav Duka me pozvao u SUP. Otišao sam tamo i Duka mi je rekao da se dva dana dnevno moram javljati u policijsku stanicu. Nije mi rekao zašto. Morao sam se javljati ujutro i naveče. Ne znam da li se još ko morao javljati. Nisam baš puno komunicirao s drugim ljudima jer sam cijelo vrijeme bio kod kuće i ni sa kim se nisam čuo niti sam koga vidao. Bio sam kod kuće jer sam se plašio.

Do masovnog hapšenja Muslimana došlo je 10. juna. Tog sam dana čuo da su dan ranije u Bileću došli Karadžić i Mladić. Ja ih nisam vidio, već mi je tako rečeno.

Toga dana sam uhapšen. Bio sam kod kuće. Neko je nazvao moju ženu i rekao da dolaze i hapse ljude. Čak i tad sam mislio da se to neće dogoditi jer sam znao da ništa nisam skrivio. Oko 11:00 sati kod mene je došlo pet ili šest muškaraca. Nosili su vojne uniforme i kompletno naoružanje i opremu. Nisam poznavao nijednog od njih. Kasnije sam saznao da su to bili pripadnici paravojnih snaga iz Gackog i da su se zvali "Beli orlovi". Došli su kamionom, tamićem, parkirali se ispred moje kuće i upali unutra. Bio sam u papučama. Rekli su mi: "Spremaj se." Obuo sam cipele. U kući su me udarili kundakom, gurali me i izgurali napolje. Kad sam došao do kamiona, jedan od njih me je pitao zašto nisam na ratištu. Rekao sam im da sam bio na ratištu, jer sam vidio da su druga dvojica koja su se nalazila u stražnjem dijelu kamiona bila premlaćena. Jedan od vojnika je zatražio da mu pokažem svoju vojnu knjižicu, a kad

02144611

Prijevod
Original: engleski
01101988

sam mu rekao da je nemam, nasrnuli su na mene. Udarali su me šakama, čizmama i kundacima. Jedan mi je naredio da zinem, gurnuo mi pištolj u usta i povukao obarač. Na sreću pištolj nije bio pun. Ukrcali su me u stražnji dio kamiona i odvezli u SUP.

Preko puta SUP-a nalazi se jedan kafić. Tamo je sjedio veći broj ljudi, između ostalih prijatelji, kum – ja sam kum kćerke tog čovjeka /kao u originalu/ - i moje komšije. Svi su pljeskali.

Morali smo sići s kamiona s rukama na glavi i gledati u zemlju. Uveli su nas unutra. Tamo je bio komandant “Belih orlova”. Govorili su ekavicom, pa sam zaključio da su iz Srbije. Rekao mi je da raširim noge i ruke i okrenem se prema zidu. U SUP-u je bilo još “Belih orlova”. Tada me je /njihov/ komandant toliko premlatio da sam mjesec dana bio sav plav. Udarao me je pesnicama i nogam, a kad sam pao na pod, on me je nastavio udarati. Nisam bio kod ljekara, ali siguran sam da mi je slomio rebra. Dok sam bio u SUP-u, privedeno je najmanje 50 muškaraca.

Ostali smo tamo do oko 16:00 sati, kad su nas sve potrpali u kamion i odvezli nas prema kasarni “Moša Pijade”. Dok smo prolazili pored kancelarije dežurnog oficira, obratio sam se jednom čovjeku kojeg sam dobro poznavao, potpukovniku Nikoli Šegrtu. Pitao sam ga zašto sam uhapšen, a on mi je rekao da sam uhapšen zato što sam Musliman. Smjestili su nas u dvije prostorije. To su ustvari bile učionice gdje su vojnici imali predavanja. Ostali smo tu sedam dana, a čuvali su nas Srbi iz Bileće. Sve sam ih poznavao. Tokom našeg boravka tamo nisu nas tukli i prema nama su se ponašali prilično korektno. Našim porodicama je bilo dopušteno da dolaze u kasarnu i donose nam hranu i higijenski pribor. Bilo je nekih ispitivanja, ali koliko mi je poznato nije bilo ozbiljnih zlostavljanja. Jedino zlostavljanje koje sam ja vidio dogodilo se kad su došla dva Srbina mještana i išamarala Feku Babovića. Jedinice “Belih orlova” su stalno bile u kasarni. Bili su tamo smješteni. Ponašali su se kao da je to njihova kasarna. Jedan stražar mi je rekao da su došli “Beli orlovi” i da žele da nas pobiju. Ne znam da li je to istina.

Zatim smo svi prebačeni u zatvor u zgradu iza SUP-a. To mi je bilo najdužih i najtežih šest mjeseci u životu. Tamo sam bio do 17. decembra, kad sam pušten. Bili smo zatvoreni u četiri ćelije u prizemlju. Isprva nas je bilo 50, a kako su stalno provodena hapšenja, na kraju nas je bilo oko 90. Znao sam da su drugi zatvoreni u bivšem đaćkom domu. Svi smo koristili jedan zahod i jedan umivaonik. Mogli smo se prati jedino tako da se polijevamo vodom iz crijeva koje je bilo spojeno na umivaonik. Po dolasku smo dobili daske da ih stavimo na betonski pod i spavamo na njima. Napravili smo neku vrstu platforme za spavanje. Veličina moje ćelije bila je otprilike 3,5x3,5 m. U toj ćeliji najmanje nas je bilo 14, a u jednom trenutku bilo nas je preko 20. Došlo je do toga da su jedni spavali na platformi, a drugi ispod njih na betonskom podu. Nismo dobivali nikakvu hranu. Jeli smo samo ono što su nam donosile naše porodice. Tokom tih šest mjeseci izgubio sam 25 kilograma. Ljudi su na različite načine reagovali na takve uslove. Neki su patili psihički. Takvi uslovi su doveli do napetosti među ljudima. Niko nije mogao razumjeti zašto smo tamo.

Upravnik ovog zatvora bio je Željko Ilić. Bio je pripadnik redovnog sastava policije. U zatvoru su postojale tri kategorije stražara: redovna srpska policija, pripadnici rezervnog sastava policije, te obični civili zaposleni u SUP-u. Oni bi obično policijsku

Presiding
Officer

uniformu i čuvali nas. Ponekad bi nas čuvali vojnici koji nisu bili angažovani na frontu. To su bili pripadnici redovnog sastava srpske vojske.

Zlostavljanja su počela otprilike mjesec i po dana nakon našeg dolaska. Prije toga bilo je samo verbalnih provokacija. Kad su počela, zlostavljanja su se provodila gotovo svake noći. Po mom mišljenju, zlostavljanja su počela jer je jednom prilikom sedam ili osam srpskih vojnika iz Bileće poginulo u borbama kod Stoca, kao i zbog dolaska u Bileću većeg broja Srba iz Stoca i Mostara. To je samo dolilo ulje na vatru, a mi smo bili ti na kojima su se mogli izživljavati. Isto tako mislim da su nas pokušali toliko uplašiti da ni ne pomislimo na ostanak u Bileći.

Prilikom prvih zlostavljanja, sjećam se da sam vidio Miroslava Duku kad je preskočio kapiju i ušao. Bio je pijan. Tu su bila trojica stražara: Slavo Vujović, Dragiša Ivković i još jedan. Vujović nam je prethodno rekao da nikog neće tući dok je on tamo. U 21:00 sati čuo sam kako neko više. Kasnije smo čuli da Vujović nije htio pustiti Duku u zatvor. Obojica su imala crni pojas u karateu. Na kraju su se potukli i Duka je prebio Vujovića. Vujovića su strpali u ćeliju sa zatvorenicima Muslimanima. Onda je počelo prozivanje. Ilić je prozvao Sadana Mujadžića, koji je zatim odveden u zgradu SUP-a. U tom periodu često su ga odvodili na premlaćivanje. Zatim bismo čuli kako vrišti. Iste noći odvedeni su Munib Ovcina, Hako Đapo i Mujo Babović. Svaki put iz zgrade SUP-a čuli su se njihovi krikovi. Vrištanje bi potrajalo satima. Samo se Đapo vratio. On je bio krupan čovjek i kad se vratio bio je sav krvav. Druge smo vidjeli sljedećeg jutra. Bili su toliko izudarani da ih se nije moglo prepoznati. Toga dana odvezli su ih kolima hitne pomoći i više se nisu vratili. Nakon toga su prebačeni u drugi zatvor.

Od tada se zlostavljanje provodilo u prosjeku svake druge noći. Neki su redovno premlaćivani, i to više nego drugi. Premlaćivanja su se sprovodila u zgradi SUP-a, nikad u zgradi gdje smo bili zatvoreni. Glavni organizator svih tih zlodjela bio je Miroslav Duka. Kad god bi nekog odveli na premlaćivanje, on bi uvijek bio tamo. To nikad nije propuštao. Na povratku bi lica nekih ljudi bila toliko razbijena da se nije znalo ko su. Udarali su ih nogama, šakama i oružjem. Premlaćivanja su bila veoma žestoka i ljudi su vrištali dok su ih tukli. Svi su bili prestravljeni ko će biti sljedeći. Uvijek je neko bio prozvan. Najviše su tukli Sadana Mujadžića, Asima Čatovića, Didu Bajramovića, Sabira Bajramovića i Sajtu Bajramovića. U devedest posto slučajeva zlostavljanja su provodili Nedo Kuljić, Nedo Delić, Milorad Ilić, Rade Nosović, Dragiša Ivković i Radomir Denda. Uvijek ih je predvodio Duka.

U zgradu SUP-a dovodili bi i ljude iz drugog zatvora koji se nalazio u dačkom domu, te ih tamo zlostavljali. Sjećam se jednog od njih, Sabira Bajramovića. Odveli su ga u tu zgradu i na njega nasrnuli "zoljaom" (raketnim bacačem). Duka ga je time udarao. Kad se vratio, na obje strane glave gdje su ga udarali više nije imao kose.

Iz dačkog doma došao je i Velija Mandžo. Te noći kad su ga doveli čuo sam strašne krikove. Nisam ga vidio do sljedećeg jutra. Kad sam ga vidio, lice mu je bilo potpuno razbijeno. Morao sam nekog pitati ko je to. Vidao sam ga svaki dan, ali tog, ga jutro nisam mogao prepoznati.

Asima Čatovića, starog 65 godina, redovno je zlostavljao stražar Branko Kragar. Asim je bio zatvoren u samici u zgradi SUP-a. Tamo su ga držali čitavo vrijeme. Jedno sa Didom Bajramovićem. Nakon što bi izmlatili ljude, bacili bi ih u tu samicu ranije nego

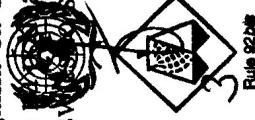
ih vratili u našu zgradu. Rogan je često tukao Asima, a zatim be se time hvalio Asimovom sinu koji je bio zatvoren s nama. Rogan se često hvalio koga je sve zlostavljao. Rekao nam je da je zlostavljao i Veliju Mandžu.

Znam da je jedna osoba umrla od posljedica premlaćivanja. Bio je to Fehrat Avdić zvani Beli. Jedne noći oko 01:00 sati prozvali su [REDACTED] Asima Ćustovića. Pola sata kasnije prozvali su Belog. Možda sat vremena nakon toga Asim se vratio s modricom na jednom oku. Rekao nam je da je Duka dva puta udario Belog, jednom u prsa i jednom u vrat. Beli je sjedio u fotelji i ostao nepomičan. Pola sata kasnije dva policajca su ga donijela natrag. Bacili su ga ispred vrata. Unijela su ga dva ili tri čovjeka. Nije došao k svijesti i preminuo je u 08:00 sati.

Jedne noći, odnosno u ranim jutarnjim satima, neko je povikao: "Beli orlovi, otvorite!" Neko je počeo lupati na vrata. Pogledao sam kroz prozor i vidio da svu tu buku pravi Duka. Policajac na dužnosti bio je Dragiša Ivković i vidio sam kad je od njega Duka uzeo automatsku pušku. Svi su pozatvarali metalne prozore. Duka je zatim počeo pucati po svim prozorima. Svi smo polijekali na pod. Duka je otvorio prozore na svim ćelijama i u svaku ubacio suzavac. Ubacio je i zapaljivu bombu u hodnik, pa se hodnik zapalio. Svi su se gušili. U mojoj ćeliji bilo je dvadeset muškaraca i svi su pokušavali doći do zraka. Duka je nastavio pucati čak i nakon toga. Metak mi je okrnuo nogu, ali sam srećom samo lakše ranjen. Otrčao sam u ostavu preko puta hodnika. Svi su trčali. Vladao je kaos. Niko nije izašao napolje. Morali smo izdržati dok to sve nije prošlo. Požar u hodniku je ugašen vodom iz protivpožarne cisterne koju je Duka tamo postavio. Mislim da se Duka htio zabaviti.

Tokom mog boravka u zatvoru zlostavljali su me samo jednom. To se dogodilo jedne noći u novembru ili decembru. U zatvor su došla četiri čovjeka u maskirnim uniformama. To su bili Duka, Dragan Ivković, Dragan Sekerez i Parežan, ime nepoznato. Glasno su pričali i zvučali kao da su pijani. Jedan iz te grupe prozvao je Ćustovića i neko je otvorio vrata. Izašao je Asim Ćustović. Zatim smo čuli Asimove krike i jauke. Bio je odmah pred vratima zatvora. Tukli su ga pet-šest minuta, nakon čega se vratio sav krvav. Onda su prozvali Didu Bajramovića, koji je izašao i kojeg su veoma teško premlatili. Veoma glasno je vrištao. Dok je to trajalo, u našu ćeliju je došao Duka. Bio je pijan. Ruku je držao na pištolju. Uperio ga je u mene i rekao da sam ja kao komandant Teritorijalne odbrane predao 11.000 cijevi ustašama u Čapljini. Skamenio sam se. Pogledao sam ga i rekao mu da sam uistinu predao neke cijevi po naređenju JNA.

Parežan je zatim prozvao Sadana Mujadžića, kojeg su onda izmlatili. Slušao sam ga kako vrišti. Pitali su ga ko preprodaje oružje Muslimanima u Bileći. U jednom trenutku rekao je neka imena i spomenuo moga brata Rasima. Sekerez je onda pitao da li je Rasim u zatvoru, našto je Duka rekao da nije, ali da sam ja. Nakon toga došli su Sekerez i Ivković i naredili mi da izidem. Zatim im je Duka rekao da me premlate. Sekerez me počeo udarati nogama i pesnicama. To je trajalo pet minuta. Zatim mi je rekao da sjednem na stolicu i stavim ruke na naslone za ruke. Sekerez i Parežan su mi prišli i počeli me udarati svaki sa svoje strane. Udarali su me nogama sa strane u glavu. Nastavili su me udarati i izbili mi četiri prednja zuba. Pao sam na tlo i oni su me i dalje udarali. Onda mi je Sekerez skočio nogama na prsa. Onesvjestio sam se i sjećam se kako su me polili vodom. Neko me je odnio u moju ćeliju.

02144614

Prijevod 01101991
Original: engleski

I godinu dana nakon ovog zlostavljanja patio sam od nesvjestica, zbog čega sam kasnije išao na liječenje.

Primjeri zlostavljanja koje sam naveo sigurno nisu jedini koji su se tamo dogodili. Bilo je mnogo takvih zlostavljanja tokom šest mjeseci mog boravka tamo.

Jedna grupa ljudi puštena je iz ovog zatvora 4. oktobra. Ne znam zašto su oni pušteni, a mi nismo. Mi ostali pušteni smo u decembru.

U jednoj fazi nakon tog dana, a prije mog puštanja, grupa od dvadesetak žena, djece i starijih osoba provela je dva do tri dana s nama u zatvoru, nakon čega su nekamo premješteni. To je bio jedini put da su tamo držali žene i djecu.

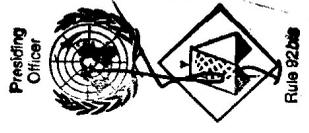
Iz zatočeništva sam pušten 17. decembra. U Bileću je došao Crveni krst, nakon čega je došlo do svađe između Duke i predsjednika Opštine Vujovića. Vujović mu je rekao da to nije njegov privatni zatvor, našto mu je Duka odgovorio da jeste i zatim naredio da nas sve puste. Učinio je to da pokaže Vujoviću da je to njegov privatni zatvor. To su nam rekli policajci koji su bili tamo i to čuli. Toga dana izišlo je nas 37. U zatvoru nije ostao niko. Otišao sam s prijateljem iz zatvora u njegov stan. Dana 18. decembra Crveni krst u Trebinju je obaviješten o našem puštanju iz zatvora, pa su 19. decembra došli po nas. Otišli smo u dva autobusa preko Titograda u Plav u Crnoj gori.

Istražitelju sam predao kopije sljedećih dokumenata:

[REDACTED]

- moje pismo u rukopisu upućeno Sudu u Hagu čiji sam original predao bosanskoj ambasadi u Stockholmu,
- članak iz novina "Asyl Times" naslovljen "Syjedočanstva iz logora u Bileći".

/potpisano/

POTVRDA SVJEDOKA

Izjava mi je glasno pročitana na bosanskom jeziku i sadrži sve što sam rekao, po svom znanju i sjećanju. Izjavu sam dao dobrovoljno i svjestan sam da se može upotrijebiti u sudskom postupku pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991, kao i da mogu biti pozvan da javno svjedočim pred Sudom.

Potpis: /potpisano/

Datum: 17. septembar 1998.

POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Vlasta Veličan, prevodilac, potvrđujem sljedeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovana i ovlaštena od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim sa bosanskog jezika na engleski jezik, kao i s engleskog na bosanski jezik.
- 2) [REDACTED] mi je dao do znanja da govori i razumije bosanski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno prevela s engleskog na bosanski jezik u prisustvu [REDACTED] koji je, po svemu sudeći, čuo i razumio prijevod ove izjave.
- 4) [REDACTED] je potvrdio da su, po njegovom znanju i sjećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite, onako kako sam ih prevela što je potvrdio svojeručnim potpisom na predviđenom mjestu.

Datum: 17. septembar 1998.

Potpis: /potpisano/

